



OFICINA  
ANTIFRAU  
DE CATALUNYA

# Aportacions de l'OAC en el *hub* de professionals de la transparència

*Bruno GONZÁLEZ VALDELIÈVRE*

Director d'Anàlisis

Associació d'Arxivers-Gestors de documents

XII Jornada d'estudi i debat

*Assolir la transparència: a qui pertoca?*

Sala d'actes del Museu Marítim – 25/05/2016

---

# Índex de la intervenció

- Què és l'Oficina Antifrau de Catalunya (OAC)
  - Creació i marc legal
  - Missió i funcions; límits
  - L'OAC en la Llei de Transparència
- L'OAC i la transparència
  - L'OAC promotora / garant de la transparència
  - L'OAC subjecte a transparència
  - L'OAC (Direcció d'Anàlisi) usuària de la transparència
- L'OAC i els límits de la transparència: transparència *vs.* protecció de dades i altres límits
- I tot això perquè? La transparència com a instrument, no com a fi en sí mateixa

---

# Què és l'OAC (I): creació i marc legal

- Creada per la Llei 14/2008, de 5 de novembre, de l'Oficina Antifrau de Catalunya (LOAC)
- Entitat de Dret públic dotada de **personalitat jurídica** i plena capacitat d'obrar.
- **Adscrita al Parlament de Catalunya**, única institució davant de la qual l'Oficina és responsable, a través d'una Comissió parlamentària específica i mitjançant una memòria anual.
- El seu **director és nomenat pel Parlament** per un període únic de 9 anys i esta protegit per llei de la possibilitat de cessament arbitrari.
- L'OAC gaudeix d'**autonomia pressupostària**.
- Posada en funcionament el setembre 2009. Plenament operativa el setembre 2010. Paralitzada (defunció del director) gener-juliol 2011.

## Marc legal

- › Convenció de les Nacions Unides contra la corrupció
- › Llei 14/2008, de 5 de novembre, del Parlament de Catalunya
- › Normes d'actuació i de règim intern (NARI) aprovades pel Parlament de Catalunya

---

# Què és l'OAC (II): missió i funcions

- **Missió** (art. 1.2 de la LOAC):
  - **Prevenir i investigar** possibles casos concrets:
    - d'ús o destinació il·legals de fons públics
    - o qualsevol altre aprofitament irregular derivat de conductes que comportin conflicte d'interessos o l'ús en benefici privat d'informacions derivades de les funcions pròpies del personal al servei del sector públic
  - **Assessorar** i fer **recomanacions** per a adoptar mesures contra la corrupció, les pràctiques fraudulentent i les conductes que atemptin contra la integritat i la **transparència** en l'exercici de les funcions públiques, tot cooperant amb les autoritats competents i col·laborant en la formació en aquest àmbit del personal al servei del sector públic.
  - Impulsar totes les mesures que siguin pertinents per a assolir la **transparència** en la gestió del sector públic.
- Però la cosa no podia ser tan senzilla...
  - Art. 4.1 de la LOAC (Funcions en l'àmbit del sector públic de la Generalitat):

Investigar o inspeccionar possibles casos d'ús o destinació irregulars de fons públics, i també les **conductes oposades a la probitat o contràries als principis d'objectivitat, eficàcia i submissió plena a la llei i al dret.**

---

# Què és l'OAC (III): de què s'ocupa l'OAC

- De prevenir i investigar la **corrupció no penal**... Però... Això existeix?
  - Definició de **corrupció**:

«*In line with international legal instruments, this report defines **corruption in a broad sense as any 'abuse of power for private gain'.***»

EU Anti-Corruption Report – COM (2014) 38 final
  - Definició utilitzada per la OAC de **corrupció** (definició de l'ACR de la UE, una mica *tunejada*):

**Corrupció com qualsevol ús o abús de recursos públics (financers, informacionals, posicionals, etc.) per a un benefici privat.**
  - Problema: el Codi Penal **no** conté cap definició de **corrupció**; conté diversos tipus penals més o menys propers / relacionats amb la corrupció que en son concrecions.
  - En aquest context legal i conceptual, tenim **zones fosques** (els tipus penals, definits al Codi Penal, i subjectes a una interpretació restrictiva) envoltats en una molt més àmplia **zona grisa** (qualssevol fets / actuacions / situacions subsumibles en el perímetre delimitat per l'anterior definició de *corrupció*).

→ L'OAC s'ocupa del que es troba en aquesta zona grisa: **corrupció no penal**

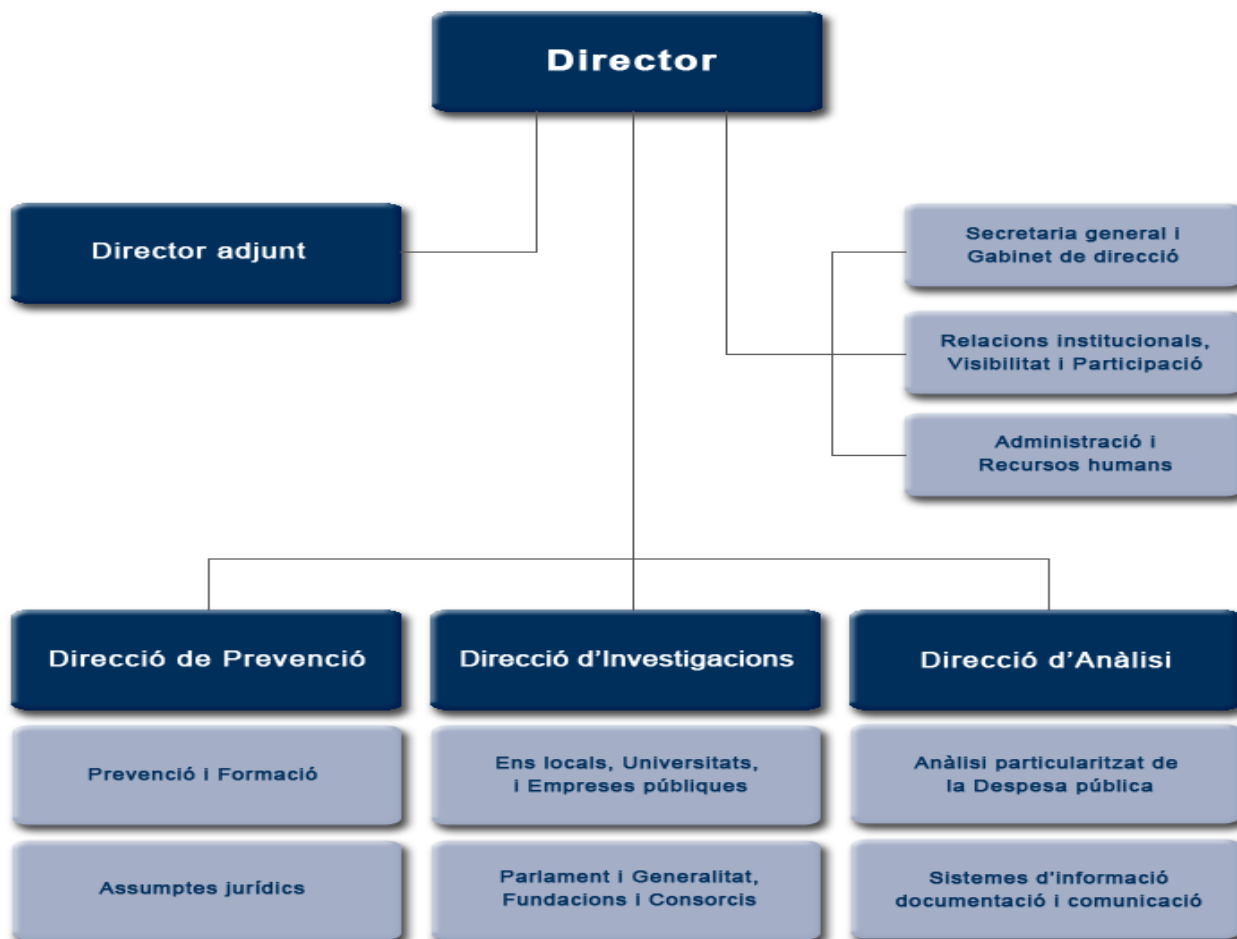
---

# Què és l'OAC (IV): àmbit d'actuació

- **Àmbit d'actuació subjectiu** (art. 2 de la LOAC):
  - **Sector públic** de Catalunya:
    - Administració de la **Generalitat** + organismes / entitats / empreses públiques que en depenen
    - **Ens locals** + organismes / entitats / empreses públiques que en depenen, respectant el principi constitucional d'autonomia local
    - **Universitats públiques**, respectant el principi constitucional d'autonomia universitària
    - **Fundacions i consorcis** controlats pel sector públic de Catalunya
  - **Persones físiques i entitats / empreses privades**: contractistes públics / beneficiaris de subvencions → **actuació limitada**: al perímetre dels contractes públics / a la comprovació de l'ús i destí de les subvencions.
- **Àmbit d'actuació funcional** (art. 7 de la LOAC):
  - No col·lisió amb les funcions d'altres institucions de control extern (Intervenció General de la Generalitat, Síndic de Greuges, Sindicatura de Comptes, etc.)
  - **Exclusió de les funcions corresponents a l'autoritat judicial, al Ministeri Fiscal i a policia judicial** (investigacions penals) → col·laboració

# Què és l'OAC (V): organització

(Arts. 8 a 15 de les Normes d'actuació i de règim interior)



---

# Què és l'OAC (VI): l'OAC i la Llei de Transparència

- Anàlisi de referències creuades:
  - Referències a **transparència** en la LOAC:
    - 3 refs. en el Preàmbul
    - 2 refs. en l'art. 1.2 (abans citat)
    - 2 refs. en l'art. 3 (Funcions generals)
    - 1 ref. en l'art. 15 (Cooperació institucional i societat civil)



---

# Què és l'OAC (VI): l'OAC i la Llei de Transparència

- Anàlisi de referències creuades:
  - Referències a l'OAC en la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (LTCat):
    - 1 ref. en el Preàmbul
    - 3 refs. (més una al títol) en l'art. 75:
      1. [...] l'Oficina Antifrau de Catalunya [...] [ha] de vetllar pel compliment de les obligacions i els drets establerts per aquesta llei, d'acord amb les funcions que tenen atribuïdes.
      2. Sens perjudici dels recursos i les reclamacions que es puguin interposar contra els actes expressos o presumptes que impedeixin o limitin, totalment o parcialment, els drets reconeguts per aquesta llei o les omissions produïdes derivades d'obligacions establertes per l'Administració pública, les persones afectades poden [...] adreçar-se a l'Oficina Antifrau de Catalunya, d'acord amb el que determinen les lleis reguladores d'aquestes institucions.
      3. La intervenció [...] de l'Oficina Antifrau no suspèn els terminis per a la interposició dels recursos o reclamacions administratius o contenciosos administratius procedents.

---

# Què és l'OAC (VI): l'OAC i la Llei de Transparència

- Anàlisi de referències creuades:
  - Referències a l'OAC en la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (LTCat):
    - 1 ref. en el Preàmbul
    - 1 ref. (més una al títol) en l'art. 87:
      1. Si, en l'exercici de llurs funcions, [...]l'Oficina Antifrau de Catalunya tenen coneixement de fets que poden constituir una infracció tipificada com a molt greu o com a greu per aquesta llei, poden instar els òrgans competents a què fa referència l'article 86 a incoar el procediment sancionador.
      2. Si l'òrgan competent decideix no incoar el procediment, la resolució ha d'ésser expressa i motivada.
- OK, i llavors?... Criteri operatiu establert / aplicat per la Direcció d'Anàlisi

---

# L'OAC i la transparència (I): promotor / garant

- Direccions d'Anàlisi i d'Investigacions: investigació de casos concrets d'incompliment pel sector públic de Catalunya de les obligacions establerts per la LTCat o de vulneració dels drets que reconeix.
- Direcció de Prevenció / Assumptes legals
  - Estudi *Dret d'accés a la informació pública i transparència* (2a ed. de desembre 2014)
  - Al·legacions a normes / seguiment
  - Formació: **sistemes d'integritat** → la transparència com a element-clau per garantir la eficiència i la probitat en la gestió

---

# L'OAC i la transparència (II): subjecte

- Obligacions de **publicitat activa** → web de l'OAC: [www.antifrau.cat](http://www.antifrau.cat)
- Resolució de peticions formulades a l'empara del **dret d'accés** a la informació (publicitat passiva):
  - Sempre resolució expressa / mai silenci
  - Publicació de **totes** les resolucions al [web de l'OAC](#) (positives i negatives) → establiment / desenvolupament de criteris / precedents
  - Criteris de ponderació:
    - Protecció de dades
    - Confidencialitat / reserva màxima (art. 18 de la LOAC)
    - Preservació / protecció d'ulteriors procediments administratius / actuacions del Ministeri Fiscal o judicials penals

---

## L'OAC i la transparència (III): usuari

- Actuacions de la Direcció d'Anàlisi:
  - Avaluació prèvia de versemblança (APV) de les denúncies rebudes → obtenció d'informació per a la contextualització dels fets
  - Actuacions prospectives / proventives → avaluació d'àrees de risc (AAR).

---

# Límits de la transparència: transparència vs. privacitat

- Un document (molt recent) de referència: el document *Dades personals i transparència en determinades actuacions dels ens locals*, de 12/05/2016
- Una anècdota: la signatura
  - Any 2005 (més o menys)
  - Any 2015
  - El criteri jurídic
- Dos apunts prospectius
  - Transparència i dret a la participació en els afers públics (art. 23 de la Constitució): una possibilitat... perduda?
  - Transparència vs. privacitat: la perspectiva sociològica

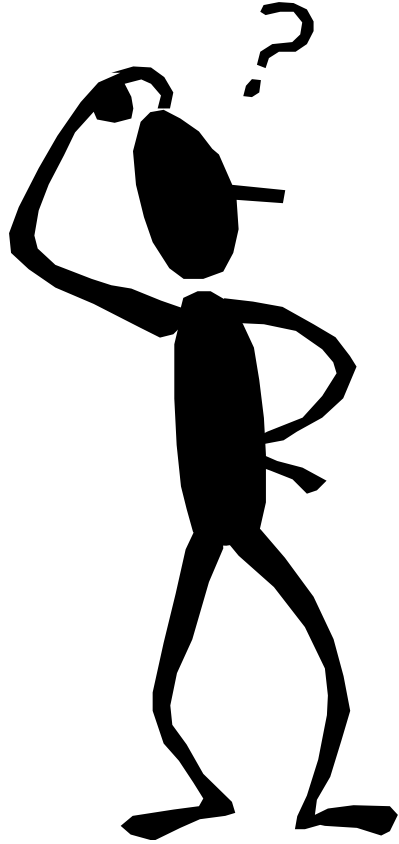
---

# La transparència com a instrument

- Punt de partida: la transparència **no** és ni ha de ser un fi en si mateix; ha de ser un instrument d'empoderament de la ciutadania
- Utilitat de la transparència: un document molt interessant: el [Manual de Periodismo de Datos](#)
- Transparència i **Big data**.
- El repte dels gestors de la informació: el mandat de l'art. 5 de la LTCat:

La informació subjecta al règim de transparència s'ha de fer pública en les seues electròniques i els llocs web dels subjectes obligats, d'una manera **clara, estructurada** i en format reutilitzable.

→ *Summa transparentia, summa obscuritatem...* un exemple del que **no** és transparència



**Alguna pregunta?**





OFICINA  
ANTIFRAU  
DE CATALUNYA

**¡Gracies per la  
seva atenció!**

*Bruno GONZÁLEZ VALDELIÈVRE*

Director d'Anàlisi

**[bgonzalez@antifrau.cat](mailto:bgonzalez@antifrau.cat)**

**+34 93 554 55 55**